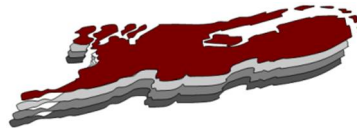

Laagland Archeologie Rapport 260

**Bureauonderzoek en Inventariserend
veldonderzoek - karterende fase**

Gemeenteweg, Staphorst gemeente Staphorst (OV).

maart 2019

Versie 1.1 (concept)

In opdracht van:
BJZ.nu

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 260

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - karterende fase
Gemeenteweg te Staphorst, gemeente Staphorst (OV)

Auteur: F Westra
E.W. Brouwer

In opdracht van: BJZ.nu

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: concept

Controle: J.A.M. Oude Rengerink

Autorisatie: E.W. Brouwer

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie V.O.F
Virulyweg 21F
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie V.O.F, Almelo, maart 2019

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie V.O.F. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in maart 2019 een Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - karterende fase uitgevoerd aan de Gemeenteweg te Staphorst. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom de bouw van nieuwe woningen.

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge verwachting op resten uit de periode laat-paleolithicum – vroeg-neolithicum en de nieuwe tijd.

Het karterende booronderzoek had tot doel het verwachtingsmodel te toetsen en zonodig aan te vullen en eventuele vindplaatsen op te sporen. Uit het booronderzoek blijkt dat onder een opgebracht/verstoord pakket van circa 50 cm een grotendeels intact podzolprofiel aanwezig is. Het karterende booronderzoek heeft echter geen archeologische indicatoren opgeleverd, zodat kan worden aangenomen dat er geen sprake is van een vindplaats in het plangebied.

Op basis hiervan wordt geadviseerd geen archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren. De implementatie van dit advies is in handen van de bevoegde overheid, de gemeente Staphorst. De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door haar deskundige, mevrouw M. Nieuwenhuis.

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding onderzoek	7
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	7
1.3 Administratieve gegevens	8
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	9
1.5 Geplande verstoring	9
1.6 Gemeentelijk beleid	9
1.7 Onderzoeksdoel	10
2 Inventarisatie	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	11
2.3 Archeologie	13
2.3.1 Bekende archeologische waarden	13
2.3.2 AMK-terreinen	13
2.3.3 Gemeentelijke verwachtingskaart	13
2.3.4 Eerder archeologisch onderzoek	13
2.4 Historie	14
3 Synthese en verwachtingsmodel	17
3.1 Synthese	17
3.2 Verwachtingsmodel	17
4 Veldonderzoek	19
4.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	19
4.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	19
4.3 Resultaten: archeologie	20
5 Conclusie en verwachting	21
6 Selectieadvies	22
literatuur	23
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	24
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	25
BIJLAGE 3 Archeolandschappelijke eenhedenkaart	26
BIJLAGE 4 Actueel Hoogtebestand Nederland	27
BIJLAGE 5 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	28
BIJLAGE 6 Bodemkaart	29
BIJLAGE 7 Waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen	30
BIJLAGE 8 Boorpuntenkaart en dikte verstoord pakket	31
BIJLAGE 9 Top intact dekzand in m +NAP	32
BIJLAGE 10 Boorstaten veldonderzoek	33

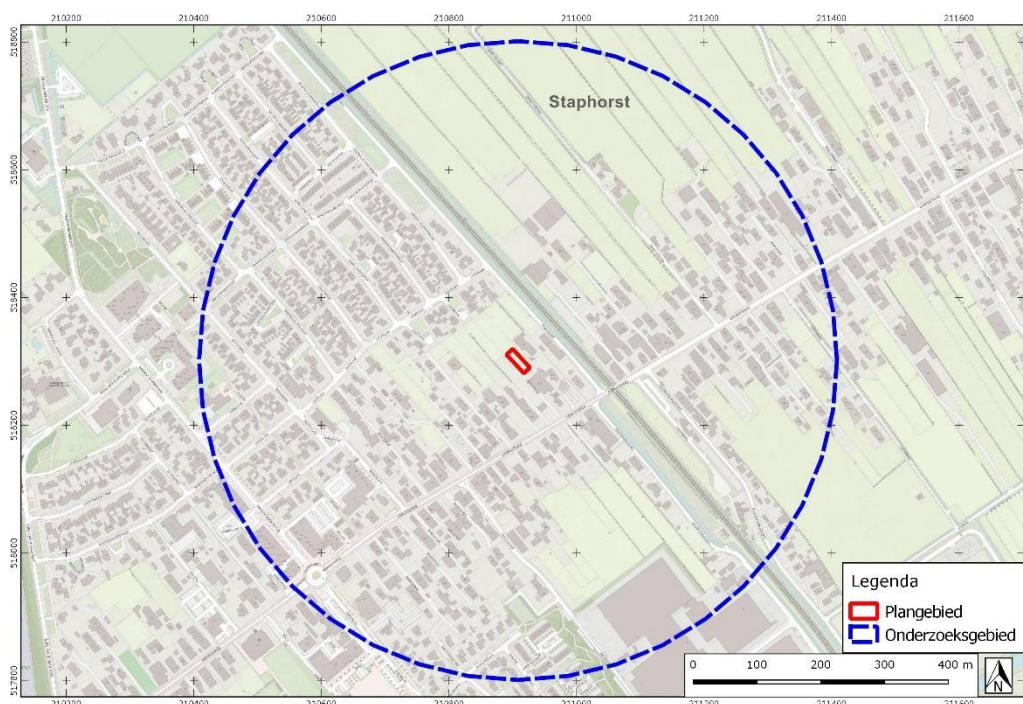
HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van nieuwe woningen aan de Gemeenteweg 161 te Staphorst, gemeente Staphorst (OV). Hiertoe is een bestemmingsplanwijziging vereist. De gemeente Staphorst heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het bestemmingsplan dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Gemeenteweg 161 in Staphorst, gemeente Staphorst (OV), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied.

Het plangebied heeft een omvang van 500 m². Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Overijssel
Gemeente	Staphorst
Plaats	Staphorst
Toponiem	Gemeenteweg
Laagland Archeologie projectnummer	STGE191
Datum conceptrapportage	5-3-2019
Datum definitief rapport	
XY-coördinaten	210890/518310
	210899/518319
	210927/518290
	210917/518281
Oppervlakte/lengte plangebied	500 m ²
Datering	Mesolithicum - Nieuwe tijd
Complextype	Nietopgehoogde nederzetting zonder stedelijk karakter
Onderzoeksmeldingsnr	4663562100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Opdrachtgever	BJZ.nu
Goedkeuring bevoegde overheid	
Bevoegde overheid	gemeente Staphorst
Adviseur namens bevoegde overheid	Marijke Nieuwenhuis
Beheer documentatie	Bibliotheek RCE archief Laagland Archeologie vof
Uitvoerder	Laagland Archeologie V.O.F. Virulyweg 21F 7602 RG Almelo 06 27 01 40 42
Projectleider	Folkert Westra folkert.westra@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied is momenteel braakliggend terrein achter een erf. Op het perceel wordt een schuur gesloopt en een bestaande woning gesplitst. Daarnaast wordt er een driedubbele woning gebouwd. Ter plaatste van deze driedubbele woning (zie blauwe pijl) is archeologisch onderzoek noodzakelijk (zie onderstaande afbeelding).

Afbeelding 2: situatieschets van de nieuwbouwplannen aan de Gemeenteweg 161. In het plangebied (blauw omljnd) is archeologisch onderzoek noodzakelijk

1.5 GEPLANDE VERSTORING

De ingrepen vinden plaats binnen het plangebied. De diepte van de geplande verstoring is op dit moment nog niet bekend, maar reikt vermoedelijk overwegend niet dieper dan ongeveer 100 cm –mv. Rioleringsbuizen kunnen dieper aangelegd worden.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

Het plangebied ligt volgens de archeologische verwachtingskaart van de gemeente in een zone met een hoge verwachting voor Middeleeuwen en Nieuwe tijd, namelijk de ouder dorpskern van Staphorst. Voor deze zone geldt een onderzoeksplicht bij werkzaamheden dieper dan 40 cm – mv en een oppervlakte van 100 m² of meer. De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt de vrijstellingsgrenzen zoals die in het vigerende gemeentelijk archeologiebeleid zijn aangegeven, waardoor archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

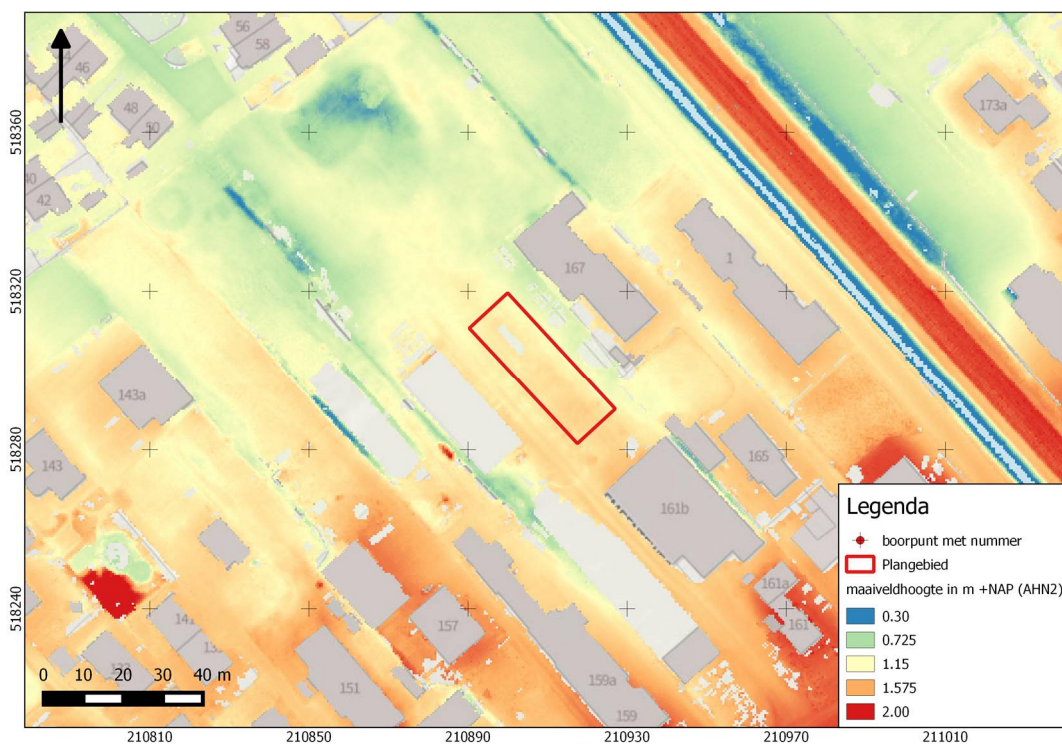
In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Gedurende de laatste ijstijd (het Weichselien, 116.000 – 11.500 voor heden) is in het gebied onder invloed van wind een dik pakket zand afgezet. Dit dekzand behoort tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden. Uit paleogeografische kaarten blijkt dat het gebied tussen 3850 en 2750 voor Chr. Bedekt is geraakt met veen. Tot in de Nieuwe tijd is een groot deel van het gebied daarmee bedekt geweest. Tussen 1500 en 1850 na Chr. is het gebied geleidelijk ontgonnen, waardoor tegenwoordig het dekzand weer aan of dicht onder het maaiveld ligt.

Voor de beschrijving van de geomorfologische situatie is gebruik gemaakt van de gemeentelijke archeolandschappelijke eenhedenkaart; deze geeft een gedetailleerder beeld dan de standaard geomorfologische kaart 1:50.000. Op de archeolandschappelijke eenhedenkaart (bijlage 3) ligt het plangebied in een dekzandvlakte, vervlakt door veen.

Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland, zie bijlage 4) is te zien dat de Gemeenteweg met aangrenzende bebouwing wat hoger ligt in het landschap. Op basis van het AHN kan worden aangenomen dat de lintbebouwing van Staphorst is aangelegd op een dekzandrug, die later nog opgehoogd is. Ook de oudere gebouwen zijn vaak op een podium geplaatst. Onderstaande afbeelding toont een detailopname van het plangebied op het AHN.

Afbeelding 2. Detailopname van het plangebied op het AHN.

Hierop is te duidelijk te zien dat de meeste gebouwen op een podium zijn gebouwd. Ook in het plangebied lijkt sprake van ophoging.

Bodem

Op de bodemkaart (bijlage 6) ligt het plangebied in de niet-gekarteerde bebouwde kom van Staphorst. Op basis van extrapolatie van de omliggende, wel gekarteerde bodemtypen kan worden aangenomen dat het plangebied in een zone met gooreerdgronden of laarpodzolgronden ligt, mogelijk ook een zone met enkeerdgronden.

Laarpodzolen zijn meestal ontstaan uit veldpodzolgronden waarbij een plaggendek van minder dan 50 cm is opgebracht. Indien het esdek dikker dan 50 cm spreken we van een enkeerdgrond. Plaatselijk komt ten noordoosten van het plangebied een enkeerdgrond voor. Binnen de gemeente Staphorst zijn bodems met een dek van veen vermengd met zand soms foutief geclassificeerd als enkeerdgrond of laarpodzolgrond worden. De daadwerkelijke oppervlakte waar een esdek aanwezig is, is daarom naar verwachting kleiner dan de bodemkaart aangeeft.¹ Ten noorden en oosten van het plangebied komen op enkele plaatsen gooreerdgronden voor. Deze komen met name voor in de lagere gebieden met een hogere grondwaterstand.

¹ Bron: Boshoven, 2011

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 7 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. Waarnemingen.

WAARNEMINGS-NUMMER	DATERING	COMPLEXTYPE/BESCHRIJVING
12494	Nieuwe tijd	Grafsteen met deel afbeelding doodskop en jaartal 1646
416317	Neolithicum – Middeleeuwen	Huttenleem aangetroffen in archeologische boringen
416319	Neolithicum - Middeleeuwen	Huttenleem aangetroffen in archeologische boringen

Tabel 2. Waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

2.3.2 AMK-TERREINEN

AMK-terreinen (= Archeologische Monumentenkaart) zijn terreinen waarvan bekend is dat zich archeologische resten in de grond bevinden. Het archeologisch belang daarvan is bovendien gewaardeerd. Zo zijn er AMK-terreinen van archeologisch belang, hoog, zeer hoog archeologisch belang en wettelijk beschermde AMK-terreinen van zeer hoog archeologisch belang). In de omgeving van het onderzoeksgebied is één AMK-terrein bekend (AMK-nr: 1365). Het betreft een kerkheuvel met als datering 1436- 1752. De kerkheuvel bevindt zich in een dekzandvlakte in een gebied dat voorheen bedekt was met veen. De locatie houdt verband met de ligging van de voorganger van het huidige dorp Staphorst in wat destijds een uitgestrekt en aan vernatting onderhevig veengebied was, waardoor de nederzetting zich naderhand in zuidwaartse richting verplaatste naar hoger gelegen gronden.

2.3.3 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke verwachtingskaart (bijlage 5) ligt het plangebied in een zone met hoge verwachting voor Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het gaat hier om de oude dorpskern van Staphorst, zoals deze is aangegeven op de kadastrale minuut van 1832.

2.3.4 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 7. Onderstaande tabel geeft de belangrijkste resultaten/conclusies van de uitgevoerde onderzoeken.

ONDERZOEKS-NUMMER	SITUERING T.O.V. HET PLANGEBIED	TYPE ONDERZOEK EN RESULTATEN/CONCLUSIES
22027	950 m zuidoostelijk	Archeologische boringen BAAC BV 2007 (samenhang met bovengenoemde waarnemingen) Uit een groot deel van de boringen bleek een verstoorde bodem. Op een dekzandrug zijn twee mogelijke vindplaatsen aangetroffen. Eén is een mogelijke Neolithische nederzetting, op basis van de vondst van huttenleem. Een andere vindplaats is dat van een vermoedelijk kampement uit het Mesolithicum, op basis van aangetroffen vuursteen.
27606	1 km zuidoostelijk	Archeologische boringen BAAC BV 2008. Huttenleem aangetroffen in de boringen. Mogelijke huisplaats uit de Middeleeuwen – Nieuwe tijd.
26534	100 m zuidoostelijk	archeologische boringen Archeodienst 2015: in westelijke deel plangebied 80 90 cm verstoord. daaronder resten van een veenlaag op C horizont. Geen archeologische indicatoren.
62571	140 m noordelijk	archeologische boringen Synthegra BV 2014. Bodem verstoord. Geen archeologische indicatoren aangetroffen.
52245	320 m oostelijk	Archeologisch bureauonderzoek ARC BV (2012) Niet gepubliceerd.
9882	580 m zuidwestelijk	archeologische boringen ADC archeoprojecten 2005. Bovenste 70 tot 150 cm zand verstoord. Geen archeologische indicatoren aangetroffen.
48696	550 m noordwestelijk	archeologische boringen Transect 2011. Oud bouwlanddek op C-horizont nog intact. In Oud bouwlanddek zijn archeologische indicatoren aangetroffen uit de nieuwe tijd, waarschijnlijk 18 ^e – 19 ^e eeuw.

Tabel 3. Onderzoeksmeldingen in het onderzoeksgebied.

2.4 HISTORIE

De veenontginningen in het gebied zijn naar alle waarschijnlijkheid in de elfde en twaalfde eeuw begonnen. De eerste vermelding van Staphorst komt uit 1217. Het betreft een hof en vijf hoeven op een huisterp in het veen ten noordwesten van het huidige dorp. Met de voortgang van de ontginningen wordt het dorp een aantal keer in zuidoostelijke richting verplaatst. Met de laatste verplaatsing, voor 1611, kreeg het dorp zijn huidige ligging. De bewoningsas van het dorp lag langs de huidige Gemeenteweg.²

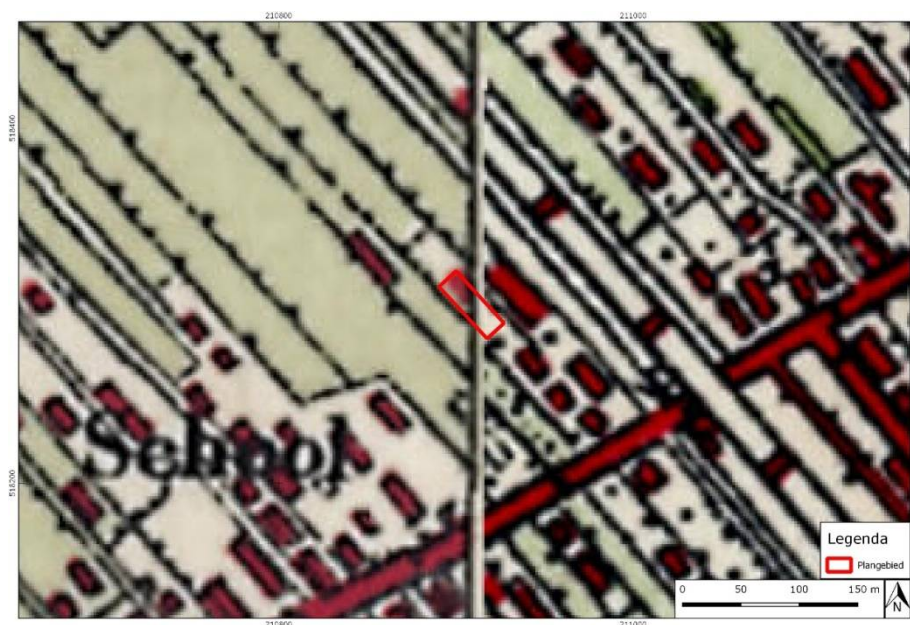
² Bron: Boshoven, 2011

Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832)³ is het plangebied en haar omgeving nog onbebouwd (zie onderstaande afbeelding). Het terrein is op de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel) aangeduid als weideland.

Afbeelding 3. Uitsnede uit de eerste kadastrale kaart, circa 1832. De locatie van het plangebied is rood omlijnd. Geel: hooiland, beige: bouwland, lichtgroen: weideland, donkergroen: bos/opgaand hout, paars: tuin. Bron: hisgis.nl.

Op de geraadpleegde kaarten is het plangebied onbebouwd gebleven tot 1935. In dat jaar lijkt dit deel van het erf te zijn bebouwd.

Afbeelding 8. Uitsnede uit de topografische kaart van 1935. Bron: topotijdreis.nl.

³ bron: hisgis.nl

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek – karterende fase Gemeenteweg te
Staphorst, gemeente Staphorst, Overijssel

Vanaf de jaren '50 is de bebouwing echter weer van de kaarten verdwenen, en ook
op latere kaarten is het plangebied altijd onbebouwd gebleven.

HOOFDSTUK 3 SYNTHESE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 SYNTHESE

Het plangebied ligt in een dekzandgebied. Tussen circa 3850 en 2750 voor Chr. raakte het gebied volledig bedekt met veen; deze situatie kon zich handhaven tot de veenontginningen, die in dit gebied waarschijnlijk in de loop van de nieuwe tijd plaatsvonden. Vanaf het moment dat het gebied met veen bedekt raakte, was het ongeschikt voor bewoning. Alleen de hogere delen van het landschap staken aanvankelijk nog boven het veen uit, maar mogelijk zijn ook deze na verloop van tijd door veen afgedekt.

Het veen is tegenwoordig grotendeels verdwenen. Restanten van het veen zijn vaak nog aanwezig in de lagere delen van het landschap, of als moerige laag bovenop het dekzand. Vanaf het moment dat het huidige Staphorst is ontstaan (17^e eeuw), werden de boerderijen op podia gebouwd. Nadat het gebied was verveend, werd vaak ook op de onbebouwde delen zand- of klei opgebracht om de het terrein geschikter te maken voor agrarische doeleinden. In het plangebied zijn mogelijk nog resten van een moerig pakket te vinden onder een opgebracht pakket. Op basis van het AHN kan worden aangenomen dat dit opgebrachte dek tenminste ongeveer 30 cm dik is.

Het plangebied is vermoedelijk aldoor onbebouwd geweest. Op de topografische kaart van 1935 komt weliswaar bebouwing voor. In zoverre de kaart hier een correcte weergave van de daadwerkelijke toenmalige situatie geeft, dan gaat het waarschijnlijk om een schuur. Vaak echter zijn topografische kaarten op dit detailniveau niet altijd accuraat.

3.2 VERWACHTINGSMODEL

In het plangebied worden resten uit de periode laat-paleolithicum – vroeg-neolithicum verwacht, alsmede resten uit de nieuwe tijd. In beide gevallen gaat het om een lage tot middelhoge verwachting: kampementen van jagers/verzamelaars zijn vooral op dekzandkopjes nabij beekdalen te verwachten. Op basis van de geraadpleegde bronnen is daarvan geen sprake.

Resten uit de nieuwe tijd hangen samen met de stichting van het huidige Staphorst in de 17^e eeuw. Op oude kaarten zijn er geen aanwijzingen dat het plangebied bebouwd is geweest. Historisch gezien bevindt de bebouwing zich dicht langs de huidige Gemeenteweg (de ontginningsas). Daarnaast zijn met name oudere

gebouwen vrijwel altijd op podia gebouwd. Op het AHN zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een podium te zien.

Resten uit de periode laat-paleolithicum – vroeg-neolithicum kunnen worden aangetroffen in de top van de natuurlijke ondergrond, mogelijk dicht onder het maaiveld onder een ophogingslaag en eventuele moerige laag. De natuurlijke bodem wordt hier gevormd door dekzand waarin zich een podzol heeft ontwikkeld. Eventuele resten bestaan uit vuursteenstrooiingen en houtskoolconcentraties. Grondsporen kunnen bestaan uit haardkuilen. Indien nog veenresten aanwezig zijn, kunnen ook organische resten worden verwacht (bijvoorbeeld hazelnoten).

Uit de periode vanaf het midden-neolithicum tot en met de late middeleeuwen worden geen resten verwacht: het plangebied was destijds niet geschikt voor bewoning.

Resten uit de nieuwe tijd bestaan naar verwachting uit afvalkuilen, beerputten, waterputten en erfscheidingen. Perceelstoten, hoewel typerend voor deze regio worden op grond van oude kaarten niet verwacht, evenals resten van bebouwing anders dan bouwpuin in secundaire context. Resten uit deze periode kunnen vanaf het maaiveld worden verwacht of eventueel onder het opgebrachte pakket. Het gaat daarbij om grondsporen (kuilen en putten) en fragmentarisch aardewerk, bouwpuin en dergelijke.

HOOFDSTUK 4 VELDONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van verstering en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Het veldonderzoek bestond uit het zetten van vier karterende boringen. De boringen zijn verspreid over het plangebied gezet. Het gehele plangebied was toegankelijk voor het booronderzoek. De boringen zijn ingemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 2 m. Voor een accurate beschrijving van de bodemopbouw zijn de boringen in eerste instantie gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Vervolgens zijn de boringen opnieuw gezet met een edelmanboor van 15 cm doorsnede.

De boorkernen zijn op archeologische indicatoren gezeefd over een maaswijdte van 4 mm. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 10. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 8.

4.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

Het typerende bodemprofiel bestaat uit een opgebracht/verstoord pakket van circa 50 cm dik, gevolgd door intact dekzand waarin zich een B- en een BC-horizont hebben ontwikkeld.

De dikte van het verstoord pakket varieert van 30 cm (boring 4) tot 120 cm (boring 2). Bijlage 8 toont de geïnterpoleerde dikte van het verstoord pakket in het plangebied, gebaseerd op de boringen. In noordwestelijke richting loopt de dikte hiervan iets af. Dit beeld komt overeen met het beeld dat afbeelding 2 geeft (de maaiveldhoogte loopt hier in noordwestelijke richting af). In boring 2 is sprake van een relatief diepe verstering. Deze loopt door tot in de C-horizont.

Ook de hoogteligging van de top van het intacte dekzand is geïnterpoleerd (zie bijlage 9; op deze kaart zijn tevens de aangetroffen B- en BC-horizonten

aangegeven). De top van het dekzand ligt ongeveer 50 tot 60 cm –mv, tussen circa 0,60 en 0,90 m +NAP (boring 1 respectievelijk 4). In zuidoostelijke richting loopt de top van het dekzand dus wat op, maar met een hoogteverschil van circa 30 cm over een afstand van ruwweg 30 m kan worden gesproken van een dekzandvlakte.⁴

Het dekzand waarin de B- en BC-horizonten zich hebben gevormd bestaat uit zeer fijn, zwak siltig zand. Dit zand is grindloos en goed gesorteerd. De B-horizont is ongeveer 5 - 10 cm dik en is overwegend bruinrood van kleur. De BC-horizont heeft een dikte van 5 tot 25 cm en is lichtbruingeel. De C-horizont is lichtgeel gekleurd.

4.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. In boringen 3 en 4 zijn wel puinresten aangetroffen in het verstoorde pakket (hoofdzakelijk industrieel vervaardigd baksteen, in boring 4 ook brokken rioleringspijp en mortel. Rondom boring 4 zijn aanvankelijk enkele boringen op puin gestagneerd op circa 5 cm –mv (niet gedocumenteerd), zodat kan worden aangenomen dat het hier om een puinverharding gaat, of een met puin opgevulde kuil. De aangetroffen puinresten hebben geen archeologische relevantie.

⁴ In boring 4 is i.t.t. boringen 1 en 3 geen B-horizont aanwezig. Deze is vermoedelijk verdwenen. De BC-horizont resteert wel.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN VERWACHTING

Het plangebied bevat een opgebracht/verstoord zanddek dat in noordwestelijke richting dunner wordt. Onder het zanddek is meestal een grotendeels intact podzolprofiel in dekzand aangetroffen. De top hiervan ligt ongeveer 50 – 60 cm –mv (0,60-0,90 m +NAP). Restanten van veen of een moerige laag zijn niet aangetroffen. Deze zijn waarschijnlijk omgewerkt in het aanwezige dek. De karterende boringen hebben geen archeologisch relevante indicatoren opgeleverd, zodat kan worden aangenomen dat hier geen vindplaats aanwezig is. De archeologische verwachting voor zowel de periode laat-paleolithicum – vroeg-neolithicum als de nieuwe tijd kan daarmee worden bijgesteld naar 'laag'.

HOOFDSTUK 6 SELECTIEADVIES

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans klein dat het plangebied archeologische sporen bevat. Om deze reden adviseren we geen vervolgonderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven. De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Staphorst, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, mevrouw Marijke Nieuwenhuis, marijke.nieuwenhuis@hetoversticht.nl, tel. 06- 293 255 70.

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de gemeente of haar regio-archeoloog.

literatuur

Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's. Assen.

Berendsen, H.J.A., 2008. De vorming van het land. Assen.

Bosch, J.H.A., 2008. Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Boshoven, E.H., L.A. Tebbens, A. Buesink, B. Geerts, M. Tump en J.M.J. Willems, 2011. Gemeente Staphorst. Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart. BAAC rapport V08-0486

Mulder, E.F.J. de., 2003. De ondergrond van Nederland. Groningen.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2006. Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2. SIKB

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII

www.boorstaten.nl

www.topotijdreis.nl

www.hisgis.nl

Gebruikte kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2), nauwkeurigheid Z-waarde <= 5 cm. Bron: www.ahn.nl. Geraadpleegd op 28-1-2019

Kaart waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen. Bron: www.zoeken.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 28-1-2019

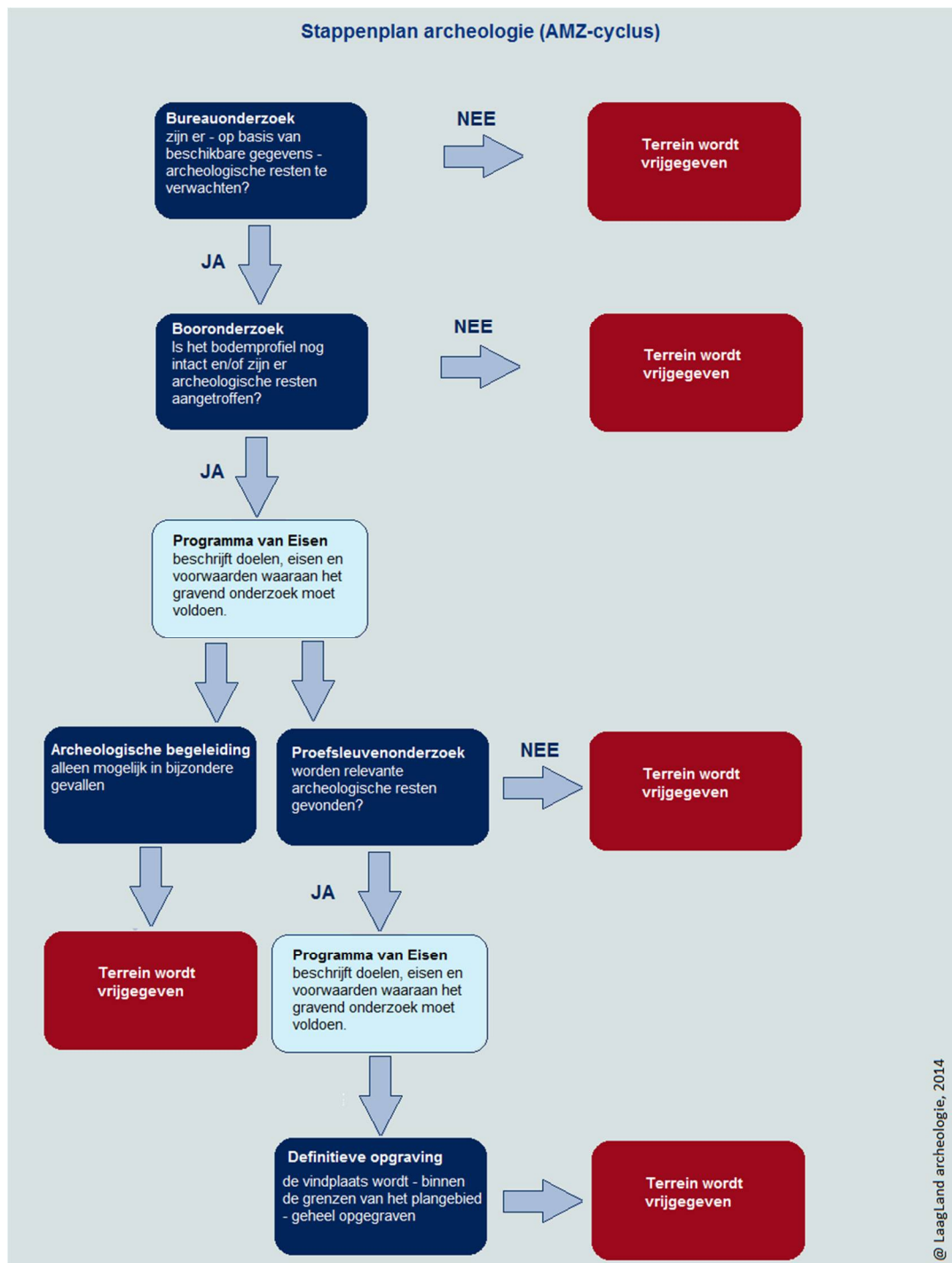
Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 25-1-2019

Gemeentelijke verwachtingskaart uitsnede. Bron: gemeente Staphorst. Geraadpleegd op 28-1-2019

Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 28-1-2019

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 25-1-2019

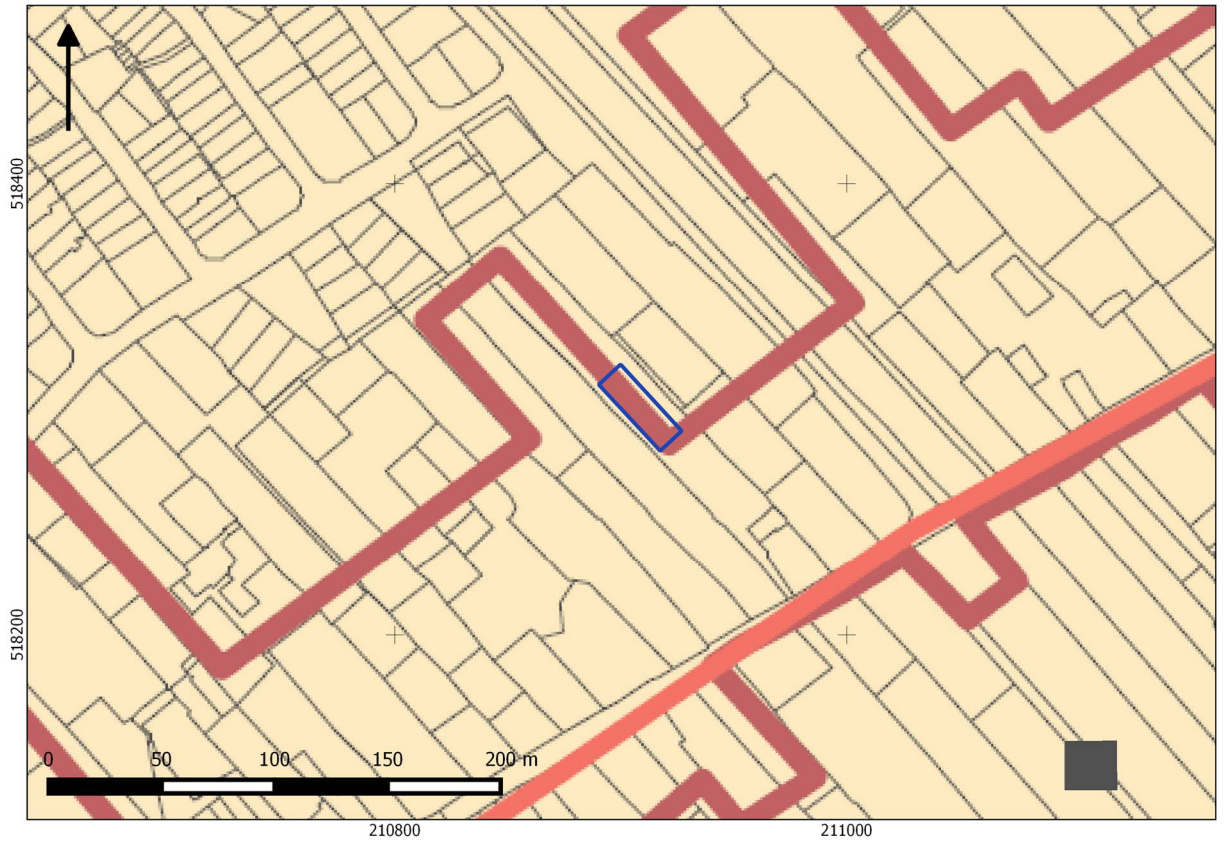
BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

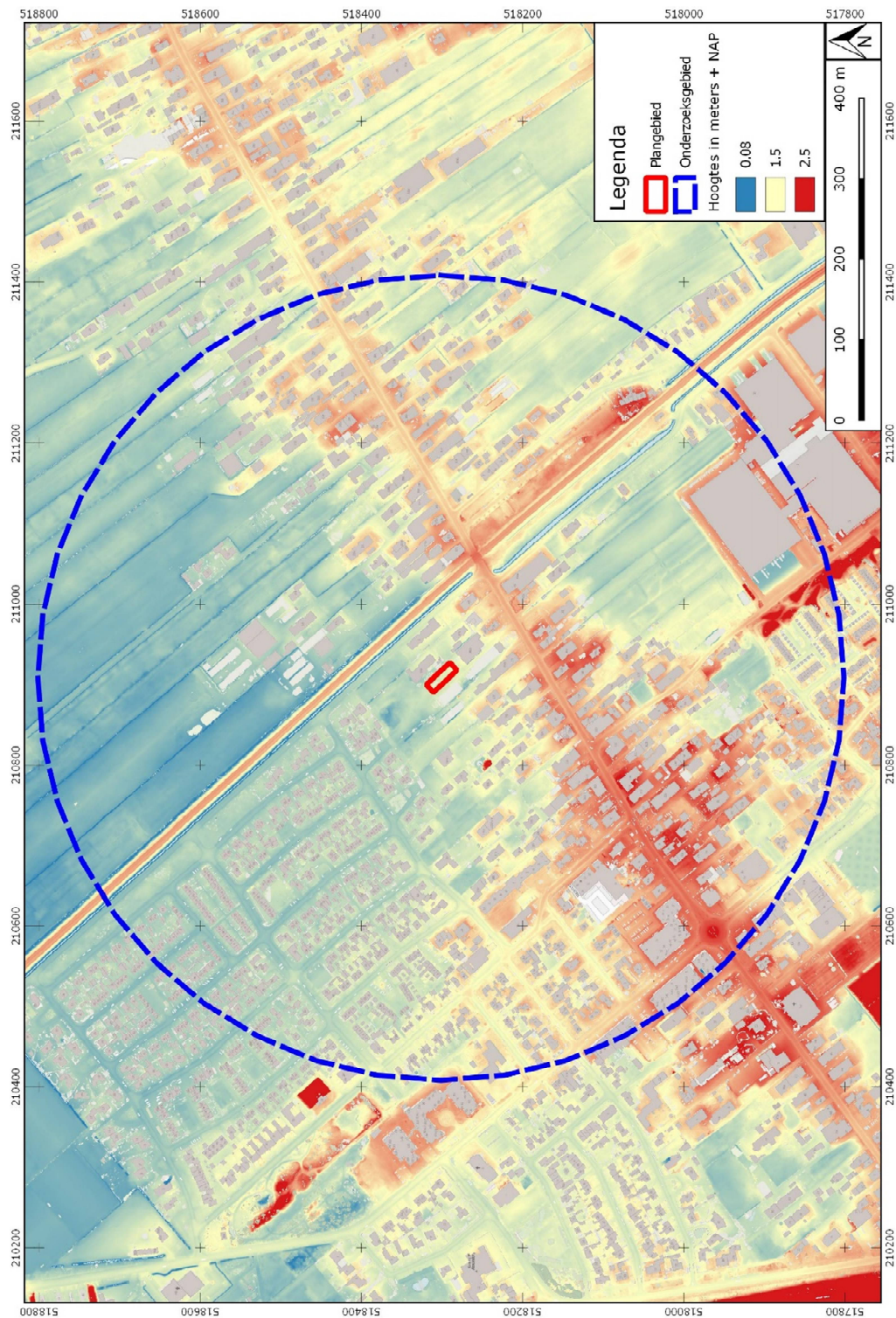
BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden		Datering	
Nieuwe tijd	C	1795	
	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum	Jong	35.000
		Midden	250.000
		Oud	
@ Laagland Archeologie, 2014			

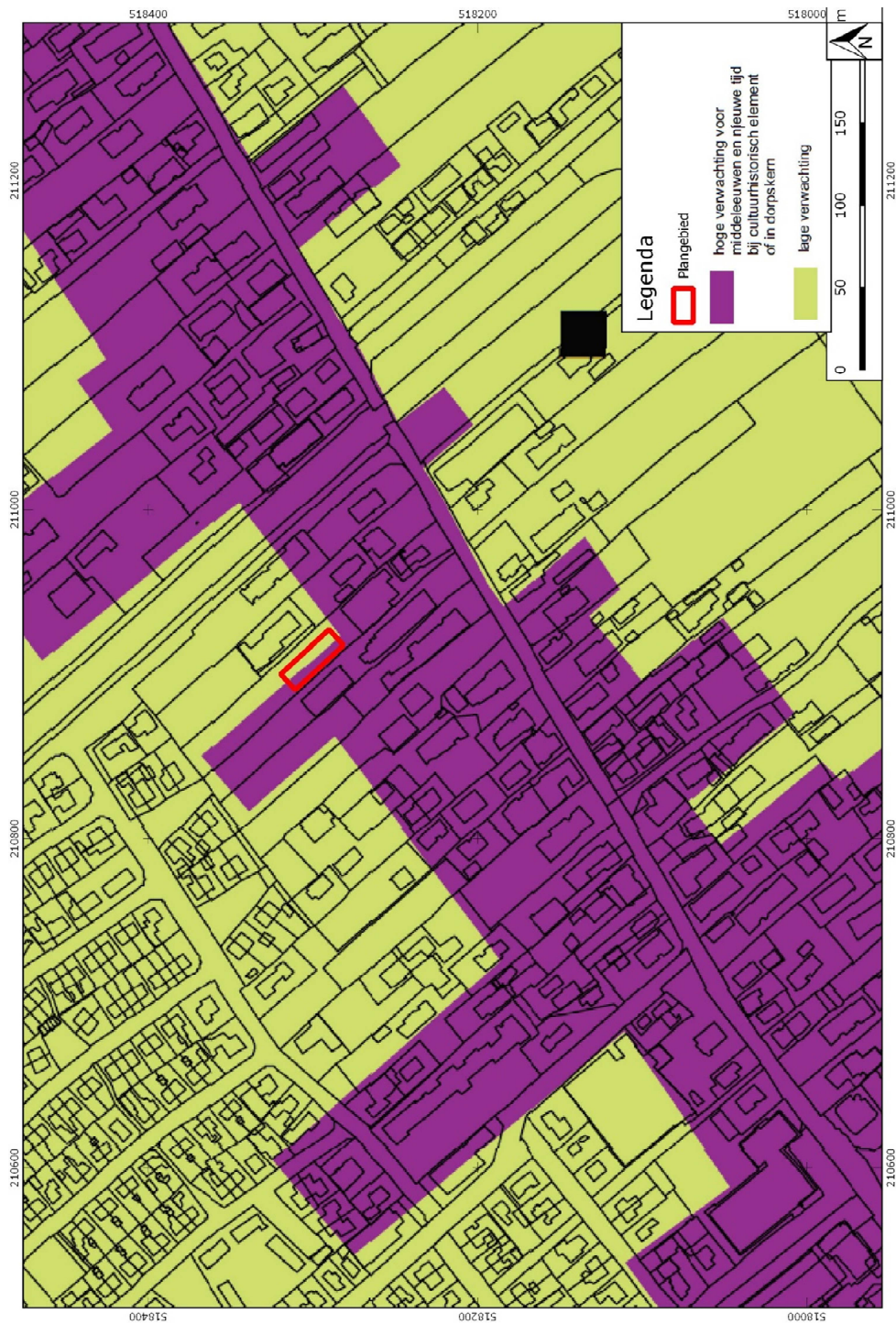
BIJLAGE 3 ARCHEOLANDSCHAPPELIJKE EENHEDENKAART

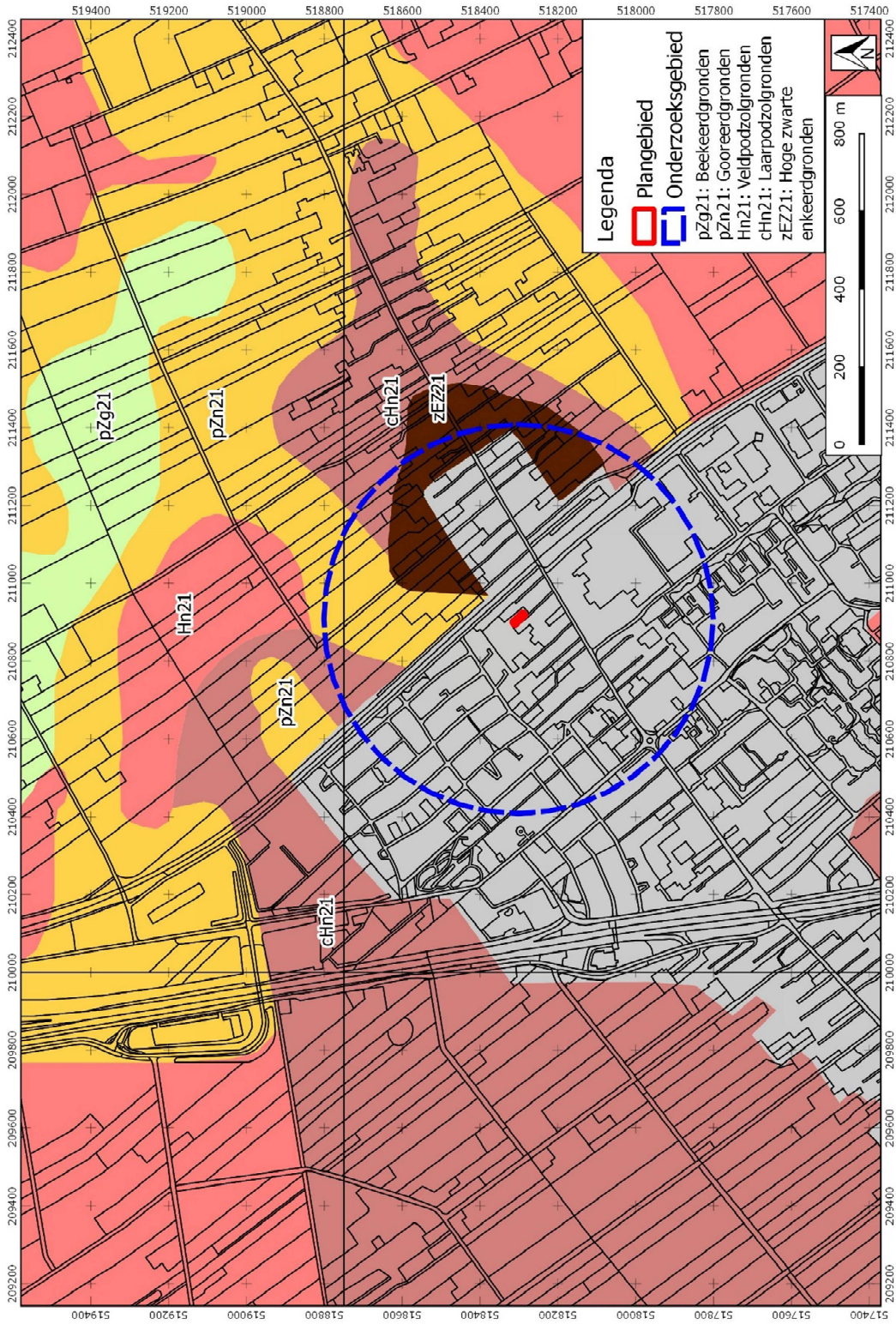
BIJLAGE 4 ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND

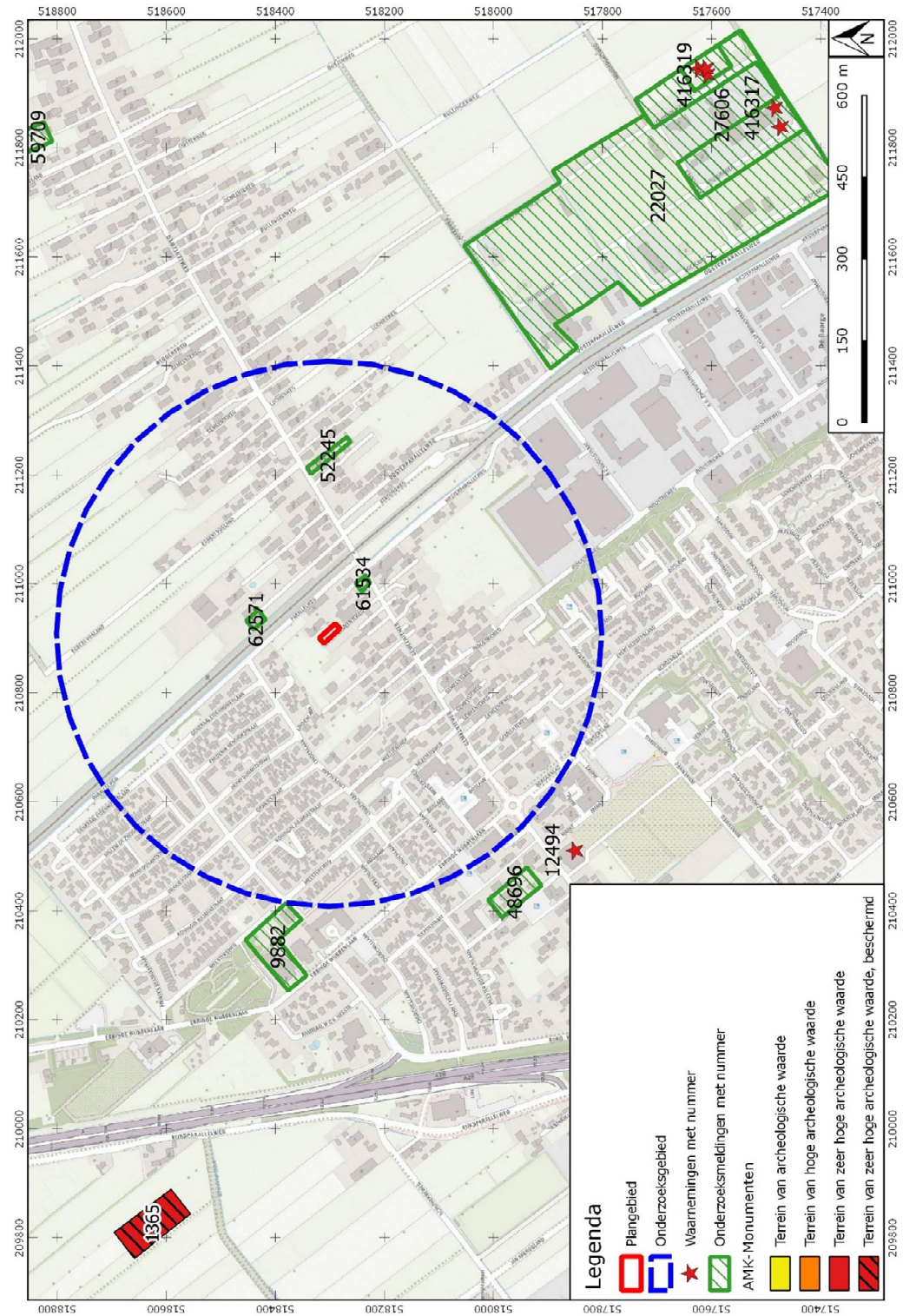
BIJLAGE 5 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

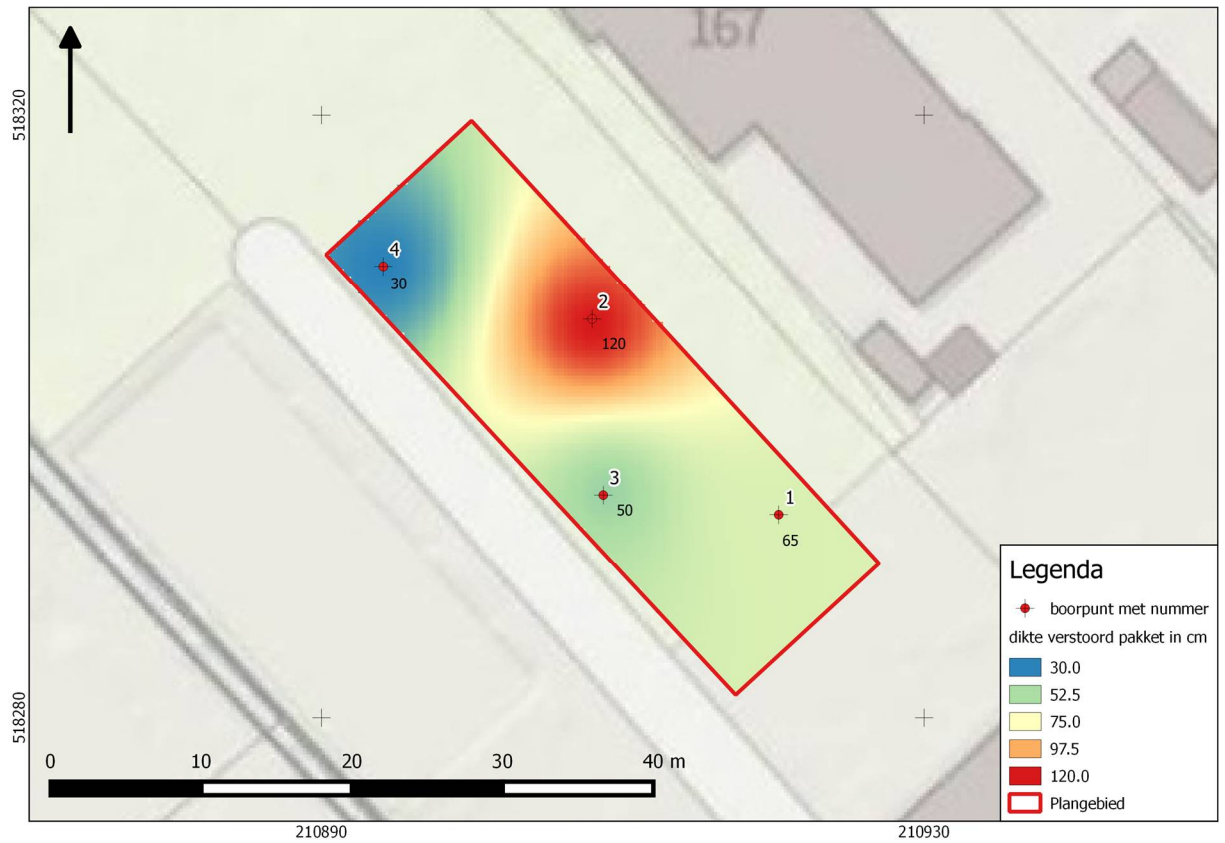
BIJLAGE 6 BODEMKAART

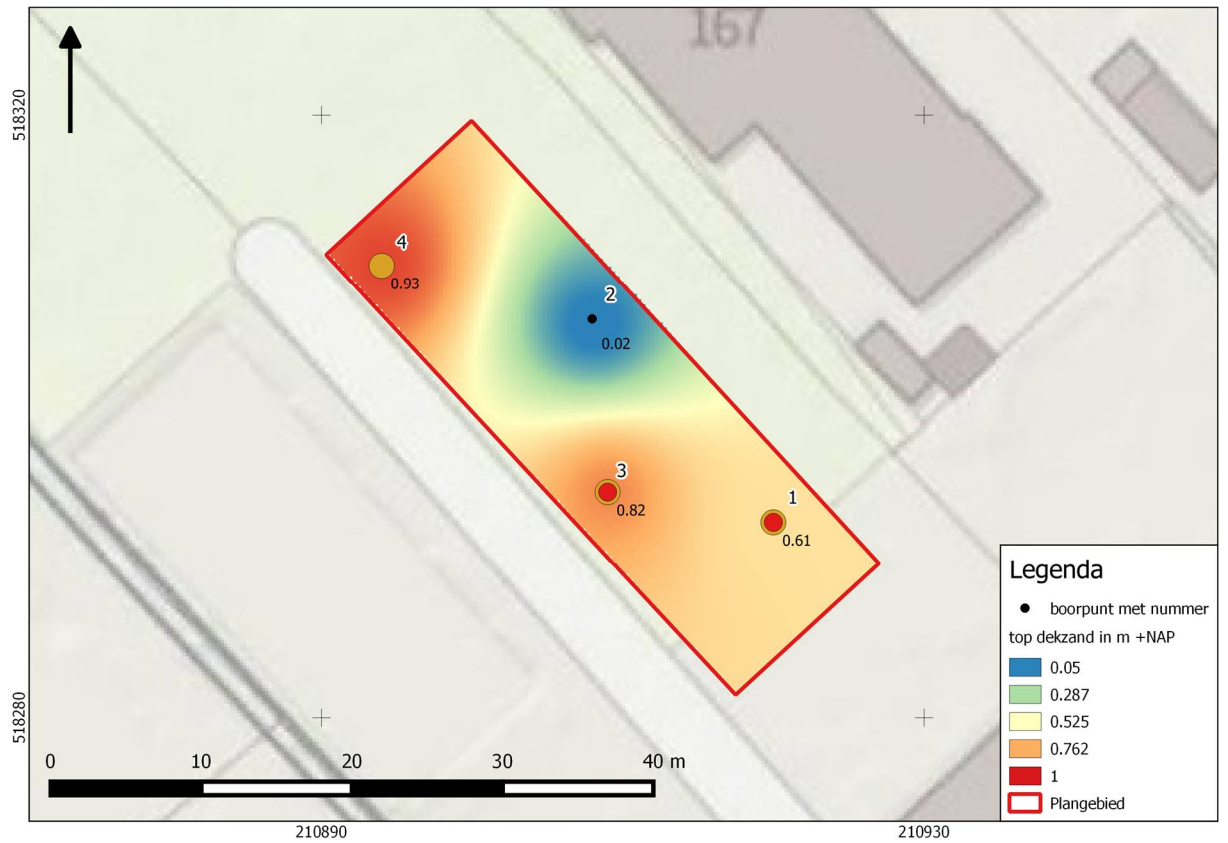
BIJLAGE 7 WAARNEMINGEN, AMK-TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN

BIJLAGE 8 BOORPUNTENKAART EN DIKTE VERSTOORD PAKKET

BIJLAGE 9 TOP INTACT DEKZAND IN M +NAP

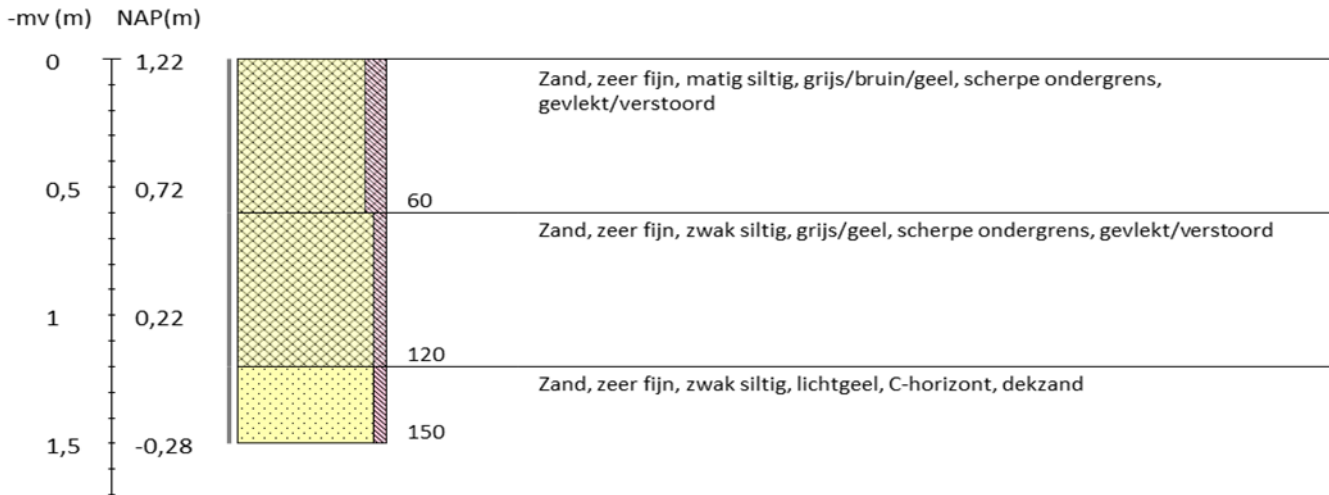

BIJLAGE 10 BOORSTATEN VELDONDERZOEK

Boring 1 RD-coördinaten: 210920/518293

Boring 2 RD-coördinaten: 210908/518306

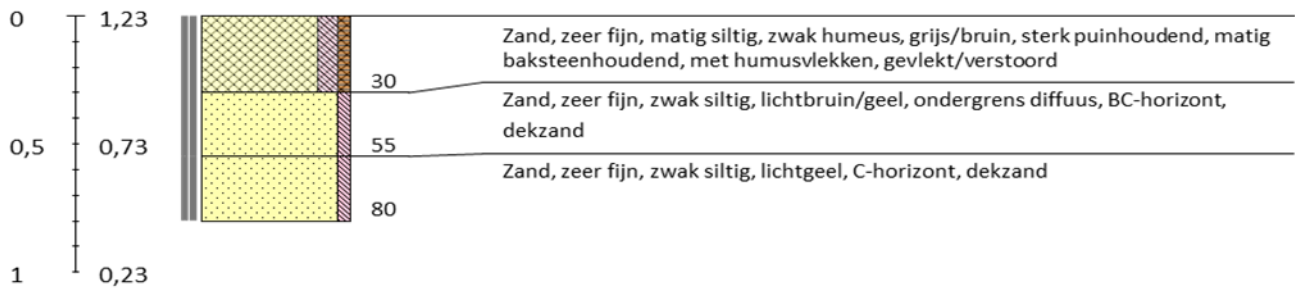

Boring 3 RD-coördinaten: 210909/518295

Boring 4 RD-coördinaten: 210894/518310

-mv (m) NAP(m)

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)

